

UNITED NATIONS

NATIONS UNIES

D28-29 /27 ter A

29/27 ter A KB

INTERNATIONAL CRIMINAL TRIBUNAL FOR THE FORMER YUGOSLAVIA
TRIBUNAL PÉNAL INTERNATIONAL POUR L'EX-YOUgoslavie
CHURCHILLPLEIN, 1, P.O. BOX 13888
2501 EW THE HAGUE, NETHERLANDS
TELEPHONE: 31 70 416-5334
FAX: 31 70 416-5345
22 APRIL 2002
CHURCHILLPLEIN, 1, B.P. 13888
2501 EW LA HAYE, PAYS-BAS
TELEPHONE: 31 70 416-5334
FAX: 31 70 416-5345

Case No. IT-02-56-I

Momir Nikolic

CERTIFICATE

I, Hans Holhuis, Registrar of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia,

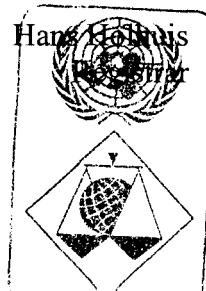
Noting the BCS translation of Momir Nikolic Indictment filed on 3 April 2002 under numbers D1/27 ter to D27/27 ter ;

Considering that two pages of map were missing in the BCS translation from its original English version ;

Considering that it is in the interests of the good administration of justice and the integrity of the aforesaid Indictment to have one official BCS version which is free from any errors ;

Certify that the BCS translation of Indictment, which is annexed to the present certificate, is in conformity with the original version of the Indictment ;

Decide that the previous BCS translation of Indictment numbered D1/27 ter to D27/27 ter should now be considered null and void and that the official BCS version shall now be corrected translation that is filed as an annex to this certificate and numbered D1/27 ter A to D27/27 ter A.

Date this 18th day of April 2002
At the Hague
The Netherlands

UNITED NATIONS
 INTERNATIONAL CRIMINAL TRIBUNAL FOR
 THE FORMER YUGOSLAVIA

CHURCHILLPLEIN 1, P.O. BOX 13888
 2501 EW THE HAGUE, THE NETHERLANDS
 TELEPHONE: +31 70 416-5334
 FAX: +31 70 416-5345

NATIONS UNIES
 TRIBUNAL PÉNAL INTERNATIONAL POUR
 L'EX-YOUGOSLAVIE

CHURCHILLPLEIN 1, B.P. 13888
 2501 EW LA HAYE, PAYS-BAS
 TELEPHONE: +31 70 416-5334
 FAX: +31 70 416-5345

Predmet br. IT-02-56-I

Momir Nikolić

POTVRDA

Ja, Hans Holthuis, sekretar Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju,

U vezi s prijevodom na bosanski/hrvatski/srpski jezik optužnice protiv Momira Nikolića zavedenim 3. aprila 2002. pod brojevima D1/27ter do D27/27ter;

Budući da u prijevodu na bosanski/hrvatski/srpski jezik, u odnosu na engleski original, nedostaju dvije stranice karata;

Budući da je u interesu urednog sprovođenja pravde i potpunosti teksta gorepomenute optužnice da postoji jedna službena verzija na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku u kojoj nema pogrešaka;

Potvrđujem da prijevod optužnice na bosanski/hrvatski/srpski koji se prilaže ovoj potvrди odgovara originalnom tekstu te optužnice;

Donosim odluku da se prethodna verzija prijevoda na bosanski/hrvatski/srpski pod brojem D1/27ter do D27/27ter smatra poništenom i nevažećom, a da se službenom verzijom na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku sada smatra ispravljeni prijevod koji se u spis uvodi uz ovu potvrdu pod brojem D1/27ter A do D27/27ter A.

/potpisano/

Hans Holthuis,
 sekretar

Dana 18. aprila 2002.

U Hagu,
 Nizozemska

18/04/02
 CN

IT-02-56-1
D27-1/27terA
22 April 2002

27/27terA
Prijevod
KB

MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD
ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU

Predmet br. IT-
TUŽILAC
MEĐUNARODNOG SUDA

PROTIV

MOMIRA NIKOLIĆA

OPTUŽNICA

Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, na osnovu ovlaštenja iz člana 18 Statuta Međunarodnog suda, optužuje:

MOMIRA NIKOLIĆA

za GENOCID ILI SAUČESNIŠTVO U GENOCIDU; ubistvo, progone, prisilno premještanje i nehumana djela kao ZLOČINE PROTIV ČOVJEČNOSTI; i ubistvo kao KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kako slijedi:

OPTUŽENI

1. **MOMIR NIKOLIĆ**, od oca Vase, rođen je 20. februara 1955. u Bratuncu. Nakon što je završio građevinsku školu, studirao je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu. **MOMIR NIKOLIĆ** je po zanimanju nastavnik. Mobilisan je u vojsku 18. aprila 1992., i tada je bio stacioniran u štabu Teritorijalne odbrane kao pomoćnik komandanta za obavještajne poslove. U julu 1995. raspoređen je u Prvu laku pješadijsku brigadu VRS-a u Bratuncu (dalje u tekstu: Bratunačka brigada), gdje je imao čin kapetana 1. klase, na dužnost pomoćnika komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove. Njegova brigada, koja je bila zadužena za obezbjedenje teritorije uz sjevernu, istočnu i južnu granicu srebreničke enklave, direktno je učestvovala u samom zauzimanju srebreničke enklave.

NADREĐENOST / POLOŽAJ OPTUŽENOG

2. Za vrijeme napada VRS-a na enklavu Srebrenica, te ubijanja i pogubljenja muškaraca bosanskih Muslimana koje je uslijedilo, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio kapetan 1. klase i služio je kao pomoćnik komandanta (načelnik) Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove. Za vrijeme napada na Srebrenicu, od 4. jula 1995. do 1. novembra 1995., bio je prisutan u zoni odgovornosti Bratunačke brigade.

3. Dužnosti **MOMIRA NIKOLIĆA** kao pomoćnika komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove, u onom aspektu koji se tiče njegovog položaja vezanog za bezbjednosne poslove, bile su praćenje neprijateljske aktivnosti usmjerene protiv jedinica Bratunačke brigade, kako unutar brigade, tako i van nje, te da komandantu brigade predlaže mjere koje treba poduzeti da bi se odgovorilo na ugrožavanje bezbjednosne situacije od strane neprijatelja. To je uključivalo kako otkrivanje izdajnika ili drugih prijetnji bezbjednosti unutar jedinica Bratunačke brigade, tako i osujećivanje neprijateljskih prijetnji izvana kao što su diverzije, osmatranje i interventne aktivnosti neprijatelja. On je bio zadužen i za rukovođenje četom vojne policije Bratunačke brigade i za predlaganje načina angažovanja pripadnika te čete. Bio je odgovoran, općenito, i za koordinaciju sa organima MUP-a unutar zone odgovornosti ove brigade. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, a na temelju ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, Vidoje Blagojević, te u skladu s propisima Jugoslovenske narodne armije (dalje u tekstu: JNA) koje je VRS usvojio, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio odgovoran za postupanje sa zarobljenim bosanskim Muslimanima iz Srebrenice u periodu od 11. jula 1995. do najmanje 1. novembra 1995. godine.

OPŠTI NAVODI

4. Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica u Republici Bosni i Hercegovini postojalo je stanje oružanog sukoba.
5. Sve predmetno vrijeme optuženi je bio obavezan da se pridržava zakona i običaja koji regulišu ratovanje.
6. Sve radnje i propusti koji se stavljuju na teret kao zločini protiv čovječnosti bili su dio rasprostranjenog ili sistematskog napada usmjerenog protiv civilnog bosansko-muslimanskog stanovništva Srebrenice i njene okoline.

ČINJENIČNI KONTEKST

7. Dana 12. maja 1992., Momčilo Krajišnik, predsjednik Narodne skupštine RS-a, pristupio je izvršenju sljedeće "ODLUKE O STRATEŠKIM CILJEVIMA SRPSKOG NARODA U BOSNI I HERCEGOVINI". Ova je Odluka 26. novembra 1993. objavljena u Službenom glasniku Republike Srpske:

"Strateški ciljevi odnosno prioriteti srpskog naroda u Bosni i Hercegovini su:

1. Državno razgraničenje od druge dve nacionalne zajednice.
2. Koridor između Semberije i Krajine.

3. Uspostavljanje koridora u dolini reke Drine, odnosno, eliminisanje Drine kao granice između srpskih država.
4. Uspostavljanje granica na rekama Uni i Neretvi.
5. Podela grada Sarajeva na srpski i muslimanski deo i uspostavljanje u svakom delu efektivne državne vlasti.
6. Izlaz Republike Srpske na more.”

8. Nakon izbijanja oružanog sukoba u Republici Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: BiH) u proljeće 1992., vojne i paravojne snage bosanskih Srba napale su i okupirale gradove, mjesta i sela u istočnom dijelu zemlje uljučujući i Zvornik, i učestvovale u kampanji etničkog čišćenja koja je imala za posljedicu masovni bijeg civila, bosanskih Muslimana, u enklave Srebrenice, Goražda i Žepe.

9. Dana 19. novembra 1992., general Ratko Mladić, komandant Glavnog štaba VRS-a, izdao je Direktivu op. br. 4. U jednom dijelu ova direktiva Drinskom korpusu nalaže da neprijatelju treba: “nanositi što veće gubitke i prisiliti ga da sa muslimanskim stanovništvom napusti prostore Birača, Žepe i Goražda. Prethodno ponuditi razoružavanje borbeno sposobnih i naoružanih muškaraca, a ako ne pristaje – uništiti ih”.

10. Dana 16. aprila 1993., Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija, postupajući u skladu sa glavom VII Povelje Ujedinjenih nacija, usvojio je Rezoluciju br. 819, kojom se od svih strana u sukobu u Republici Bosni i Hercegovini traži da sa Srebrenicom i okolinom Srebrenice postupaju kao sa “zaštićenom zonom” koja ne se ne smije izlagati bilo kojoj vrsti oružanih napada niti ikakvom drugom činu neprijateljstva.

11. Dana 4. jula 1994., potpukovnik Slavko Ognjenović, tadašnji komandant Bratunačke brigade, svim pripadnicima Bratunačke brigade je objavio ovu Informaciju u čijem se za nas važnom dijelu kaže: “Vojsku RS moramo neprekidno opremati, obučavati, disciplinovati i pripremati za vršenje tog odlučujućeg zadatka – protjerivanje Muslimana iz enklave Srebrenica. Oko enklave Srebrenica nema povlačenja, već se mora ići naprijed. Neprijatelju treba zagorčavati život i činiti nemogućim privremeni opstanak u enklavi, da bi što prije organizovano masovno napustila enklavu, shvatajući da mu u njoj nema opstanka”.

12. Dana 8. marta 1995., Vrhovna komanda Oružanih snaga Republike Srpske izdala je Direktivu op. br. 07. U ovoj direktivi predsjednik Republike Srpske, Radovan Karadžić, VRS-u (konkretno Drinskom korpusu VRS-a) nalaže sljedeće: “... izvršiti potpuno fizičko odvajanje Srebrenice od Žepe, čime sprečiti i pojedinačno komuniciranje između ovih enklava. Svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnog opstanka i života mještana u Srebrenici i Žepi.”

13. Dana 2. jula 1995., u zapovesti za aktivna borbena dejstva kojom se naređuje napad na srebeničku enklavu, general Milenko Živanović je naredio da napad na enklavu mora dovesti do toga da se ona “suzi na gradsko područje”. Dana 2. jula enklava je obuhvatala približno 58 kvadratnih kilometara, a gradsko područje enklave iznosilo

je oko dva kvadratna kilometra. Prije 2. jula 1995., veliki broj Muslimana, stanovnika enklave, živio je van gradskog područja Srebrenice.

14. Dana 6. jula 1995. ili približno tog datuma, jedinice Drinskog korpusa granatirale su Srebrenicu i napale posmatračke punktove Ujedinjenih nacija unutar enklave na kojima su bili Nizozemci. Drinski korpus je nastavio sa napadima na srebreničku enklavu do 11. jula 1995., kada su snage "Vukova sa Drine" Zvorničke brigade, Bratunačke brigade, 10. diverzantskog odreda i drugih jedinica VRS-a ušle u Srebrenicu.
15. Tokom nekoliko dana nakon ovog napada na Srebrenicu, snage VRS-a su zarobile, zatočile, po prijekom postupku pogubile i pokopale više od 7.000 muškaraca i dječaka bosanskih Muslimana iz enklave Srebrenice, a djecu i žene bosanske Muslimanke prisilno premjestile izvan enklave. Detalji o ovim događajima i uloga svakog od optuženih navedeni su u paragrafima koji slijede.

INDIVIDUALNA KRIVIČNA ODGOVORNOST

Direktna krivična odgovornost

16. Na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda, **MOMIR NIKOLIĆ** je individualno odgovoran za genocid ili za saučesništvo u genocidu, zločine protiv čovječnosti (ubistvo, progone, prisilno premještanje i nehumana djela), i ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja. **MOMIR NIKOLIĆ** je počinio, planirao, poticao, naređivao, te na druge načine pomagao i podržavao planiranje, pripremu i izvršenje tih zločina koji mu se stavljuju na teret. Kad u ovoj optužnici koristi riječ "počinio", tužilac ne želi da sugerira da je optuženi nužno fizički i lično izvršio bilo koji od zločina koji mu se stavljuju na teret. Zločine je moguće "počiniti" učešćem u udruženom zločinačkom poduhvatu.

Udruženi zločinački poduhvat

17. **MOMIR NIKOLIĆ**, zajedno sa drugim starješinama i jedinicama VRS-a i MUP-a imenovanim u ovoj optužnici, bio je član i svjesni učesnik udruženog zločinačkog poduhvata čiji je zajednički cilj bio: da se žene i djeca iz srebreničke enklave prisilno premjeste u Kladanj, 12. i 13. jula 1995., te da se zarobe, zatoče i po prijekom postupku strijeljanjem pogube, pokopaju i nanovo zakopaju hiljade muškaraca i mladića bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave u dobi od 16 do 60 godina, u periodu od 12. do približno 19. jula 1995. godine. Posljednje poznato primarno pokapanje srebreničkih žrtava bilo je 19. jula 1995. ili približno tog datuma u Glogovi. Početni plan je bio da se po prijekom postupku pogubi više od 1.000 bosansko-muslimanskih muškaraca i mladića od 16 do 60 godina koji su 12. i 13. jula bili izdvojeni iz grupe bosanskih Muslimana u Potočarima. Dana 12. jula taj plan je proširen tako da je uključio pogubljenje po prijekom postupku preko 6.000 muškaraca i mladića od 16 do 60 godina, zarobljenih iz kolone muškaraca bosanskih Muslimana koji su se od 12. jula pa do približno 19. jula 1995. kretali u zbjegu iz srebreničke enklave. Većina tih muškaraca i mladića iz kolone zarobljena je 13. jula

1995. godine na cesti Bratunac – Milići. Iako je ovaj udruženi zločinački poduhvat predviđao organizovana i sistematska pogubljenja, **MOMIR NIKOLIĆ** je mogao predvidjeti da će snage VRS-a i MUP-a tokom i nakon udruženog zločinačkog poduhvata izvršiti i oportunističke krivične radnje kakve su opisane u ovoj optužnici. Snage VRS-a i MUP-a takve su oportunističke krivične radnje izvršile u periodu od 12. jula do 1. novembra 1995. godine. Sprovodenje ovog udruženog zločinačkog poduhvata rezultiralo je pogubljenjem po prijekom postupku preko 7.000 bosansko-muslimanskih muškaraca i mladića iz srebreničke enklave.

18. **MOMIR NIKOLIĆ** je posjedovao krivičnu namjeru i stanje svijesti koje se zahtijeva za počinjenje zločina za koje je okrivljen u ovoj optužnici, a njegovi postupci značajno su pomogli i omogućili počinjenje tih zločina. Učešće optuženog u udruženom zločinačkom poduhvatu, te konkretnе radnje i odgovornosti opisane u ovoj optužnici zadovoljavaju elemente koji se zahtijevaju za nalaz da je, u smislu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda, **MOMIR NIKOLIĆ** "počinio", "planirao", "poticao", "naredio" i na druge načine "pomagao i podržavao" genocid, zločine protiv čovječnosti (uključujući ubistvo, progone, prisilno premještanje i nehumana djela), te ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja. Te konkretnе radnje i odgovornosti **MOMIRA NIKOLIĆA** proizašle iz ovog udruženog zločinačkog poduhvata opisane su u paragrafima 17, 22, 25-27, 29, i 30-36 ove optužnice.
19. Udruženi zločinački poduhvat, u kome je **MOMIR NIKOLIĆ** bio član i ključni učesnik, 11. i 12. jula 1995. godine zamislili su i isplanirali general Ratko Mladić i drugi, a izveli su ga i izvršili pripadnici snaga VRS-a i MUP-a, u periodu i sredstvima navedenim u ovoj spojenoj optužnici.
20. Među članovima ovog udruženog zločinačkog poduhvata bili su: general Ratko Mladić, komandant VRS-a, general Milenko Živanović, komandant Drinskog korpusa do oko 20:00 sati 13. jula 1995.; general Radislav Krstić, načelnik štaba/zamjenik komandanta do oko 20:00 sati 13. jula 1995. i nakon toga komandant Drinskog korpusa; Vidoje Blagojević, komandant Bratunačke brigade; pukovnik Vinko Pandurević, komandant Zvorničke brigade; potpukovnik Dragan Obrenović, zamjenik komandanta i načelnik štaba Zvorničke brigade; **MOMIR NIKOLIĆ**, pomoćnik komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove Bratunačke brigade; Dragan Jokić, načelnik inžinjerije Zvorničke brigade, i razni drugi pojedinci te vojne i policijske jedinice uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće:

Jedinice Drinskog korpusa

Elementi Bratunačke brigade

Elementi Zvorničke brigade

Elementi Vlaseničke brigade

Elementi 5. inžinjerijskog bataljona

Jedinice Glavnog štaba

Elementi 10. diverzantskog odreda

Elementi 65. zaštitnog puka

Jedinice MUP-a

Elementi "Specijalne policije" Republike Srpske

Elementi bratunačke opštinske policije

Elementi miličke opštinske policije

Elementi zvorničke opštinske policije

Kao pomoćnik komandanta (načelnik) Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio direktno potčinjen pukovniku Vidoju Blagojeviću, komandantu Bratunačke brigade, koji je, opet, bio direktno potčinjen generalu Radislavu Krstiću, komandantu Drinskog korpusa. Detaljni pregled vojne strukture VRS-a nalazi se u dodatku ove optužnice kao Prilog A.

Dana 11. jula 1995., četiri jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) stavljene su pod komandu VRS-a.

21. Navodi u vezi sa individualnom krivičnom odgovornošću, kao i oni koji su sadržani u paragrafima o udruženom zločinačkom poduhvatu, ponovo se navode i sadržani su u svakoj od pojedinačnih optužbi koje slijede.

OPTUŽBE

TAČKE 1A-1B
(Genocid)
(Saučesništvo radi počinjenja genocida)

Svojim radnjama i propustima, opisanim u paragrafima niže, **MOMIR NIKOLIĆ** je počinio:

TAČKA 1A: Genocid, kažnjiv po članovima 4(3)(a) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda;

Ili, alternativno,

TAČKA 1B: Saučesništvo radi počinjenja genocida, kažnjivo po članovima 4(3)(e) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

22. U periodu od 11. jula 1995. do 1. novembra 1995., **MOMIR NIKOLIĆ**, sa namjerom da uništi jedan dio bosansko-muslimanskog naroda kao nacionalnu, etničku ili vjersku grupu:
 - (a) lišavao je života pripadnike te grupe pogubljenjem po prijekom postupku, na način opisan u paragrafima 17, 22, 25-27, 29, i 30-36; te,
 - (b) nanosio tešku tjelesnu ili duševnu povredu pripadnicima te grupe.
23. Odmah nakon pada Srebrenice 11. jula 1995., više starještine VRS-a, među kojima su bili Ratko Mladić i Radislav Krstić, pregledali su grad. Ratko Mladić je tada

objavio da je "napokon došao trenutak da se ... Turcima osvetimo na ovom prostoru."

24. Hiljade bosanskih Muslimana iz enklave, među kojima su bile žene, djeca i nešto muškaraca, pobegli su 11. jula 1995. u bazu UN-a u Potočarima, tražeći zaštitu Nizozemskog bataljona. U međuvremenu, otprilike 15.000 muškaraca bosanskih Muslimana iz enklave, zajedno sa nešto žena i djece, okupili su se uveče 11. jula 1995. u selima Šušnjari i Jaglići i krenuli u zbjeg, krećući se u ogromnoj koloni, kroz šumu u pravcu Tuzle. Približno jednu trećinu ove grupe činila su naoružana vojna lica bosanski Muslimani. Ostali su bili civilni i nenaoružana vojna lica.
25. Uveče 11. jula i ujutro 12. jula 1995., Ratko Mladić i druge starještine VRS-a sazvali su tri presudna sastanka u hotelu "Fontana" u Bratuncu, u vezi sa daljinjom sudbinom izbjeglica koje su pobegle u Potočare. Na prvom sastanku, koji je održan 11. jula oko 20:00 sati, Ratko Mladić se sastao s drugim pripadnicima VRS-a, među kojima je bio i **MOMIR NIKOLIĆ**, te sa komandom Nizozemskog bataljona. Na tom prvom sastanku Ratko Mladić je zastrašivao komandanta Nizozemskog bataljona i prijetio mu. Drugi sastanak su sazvali Ratko Mladić, Radislav Krstić, **MOMIR NIKOLIĆ** i drugi pripadnici VRS-a, 11. jula oko 23:00 sata, a na njemu su bili prisutni pripadnici komande Nizozemskog bataljona i predstavnici bosanskih Muslimana koji su izbjegli u Potočare. Na tom drugom sastanku Ratko Mladić je predstavnike bosanskih Muslimana upozorio da njihov narod može ili "opstati ili nestati." Na trećem sastanku, koji su Ratko Mladić, Radislav Krstić i drugi predstavnici VRS-a i civilni predstavnici bosanskih Srba sazvali 12. jula 1995. oko 10:00 sati, a kojem su prisustvovali oficiri Nizozemskog bataljona i predstavnici izbjeglica bosanskih Muslimana, Ratko Mladić je objasnio da će nadgledati "evakuaciju" izbjeglica iz Potočara i da želi da vidi sve vojno sposobne muškarce bosanske Muslimane, kako bi se mogla izvršiti provjera da li među njima ima ratnih zločinaca. Na tim sastancima u hotelu "Fontana" u periodu od 11. jula uveče do ranog jutra 12. jula 1995. razrađen je plan za transport izbjeglih civila iz Potočara. Svojim prisustvom na tim sastancima i svojim kasnijim postupcima u Potočarima, **MOMIR NIKOLIĆ** je uzeo učešće u planiranju i sprovođenju prisilnog premještanja civila iz Potočara. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, te na osnovu ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio odgovoran za postupanje sa zarobljenicima u Potočarima.
26. Izbjegli bosanski Muslimani su ostali u Potočarima i njihovoj okolini od 11. jula do 13. jula 1995., a za to vrijeme su ga terorisali pripadnici VRS-a i MUP-a. Izdvajanje muškaraca vršeno je u prisustvu **MOMIRA NIKOLIĆA**. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, te na osnovu ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je zajedno s drugim članovima udruženog zločinačkog poduhvata bio odgovoran za izdvajanje muškaraca i transport civilnog bosansko-muslimanskog stanovništva u Potočarima
27. Dana 12. jula 1995. godine ili približno tog datuma, u prisustvu Ratka Mladića, Radislava Krstića, **MOMIRA NIKOLIĆA** i drugih, u blizinu vojne baze UN-a u

Potočarima stiglo je oko 50 do 60 autobusa i kamiona. Ubrzo nakon dolaska tih vozila počelo je prisilno premještanje bosansko-muslimanskih žena i djece. Kad su bosanski Muslimani, žene, djeca i muškarci, počeli ulaziti u autobuse i kamione, vojnici VRS-a i/ili MUP-a odvojili su preko 1000 muškaraca bosanskih Muslimana od žena i djece, i te muškarce 12. i 13. jula 1995. prebacili na privremene lokacije zatočenja u Bratuncu. **MOMIR NIKOLIĆ** je bio prisutan i na dužnosti u Potočarima u tom periodu i učestvovao je u izdvajanju i transportu bosanskih Muslimana.

28. Počev oko 12. jula 1995. pa nadalje, tokom perioda u kojem su vršena organizovana pogubljenja, pripadnici VRS-a i MUP-a su od zarobljenih muškaraca bosanskih Muslimana oduzimali ličnu imovinu i predmete, uključujući i njihove lične dokumente i dragocjenosti i uništavali ih. To oduzimanje i uništavanje lične imovine i predmeta vršeno je dok je **MOMIR NIKOLIĆ** bio prisutan u Potočarima, na raznim punktovima na kojima je vršeno zarobljavanje i prikupljanje duž puta Bratunac-Milići, te na raznim mjestima pogubljenja. Pored toga, zatočenicima u Potočarima i Bratuncu, tokom zatočenja do pogubljenja, nije davana hrana ni pružena medicinska pomoć, niti su im obezbjeđene bilo kakve značajnije količine vode.
29. Oficiri i vojnici VRS-a i MUP-a su 12. i 13. jula 1995. u Potočarima oportunistički ubili više bosanskih Muslimana. Ta oportunistička ubijanja dogodila su se kao prirodna i predvidiva posljedicu odvijanja udruženog zločinačkog poduhvata. Ti bosanski Muslimani su, prije nego što su ubijeni, bili zarobljeni u Potočarima. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavlještajne poslove, te na osnovu ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je nadzirao postupanje sa zarobljenicima u Potočarima i bio je odgovoran za zarobljenike. **MOMIR NIKOLIĆ** je bio prisutan i na dužnosti u Potočarima u tom periodu, zajedno s pripadnicima Drinskog korpusa, Vukova sa Drine, Bratunačke brigade, Zvorničke brigade i MUP-a. Oportunističko ubijanje u Potočarima je za posljedicu imalo sljedeće:
 - a) Dana 12. jula, u šumi pored baze UN-a, na budačkoj strani glavne ceste, pronađena su tijela devet muškaraca, bosanskih Muslimana, koji su bili ustrijeljeni.
 - b) Dana 12. jula, na oko sedamsto metara od baze UN-a, u potoku iza "bijele kuće", pronađena su tijela devet ili deset muškaraca, bosanskih Muslimana.
 - c) Ujutro 13. jula, u potoku pored baze UN-a u Potočarima, pronađena su tijela šest žena, bosanskih Muslimanki, i pet muškaraca, bosanskih Muslimana.
 - d) Dana 13. jula, jedan muškarac, bosanski Musliman, odveden je iza jedne zgrade pored "bijele kuće" i pogubljen po prijekom postupku.

30. Od 12. jula do otprilike 17. jula 1995., oko 6.000 muškaraca, bosanskih Muslimana, iz kolone muškaraca koji su bježali iz srebreničke enklave bilo je zarobljeno ili se predalo snagama VRS-a i MUP-a. **MOMIR NIKOLIĆ** je 13. jula 1995. bio prisutan na cesti Bratunac-Milići i učestvovao je u hvatanju i zatočavanju zarobljenih bosanskih Muslimana na tom području. Izuzev onih koji su direktno prevezeni na mjesta pogubljenja, zarobljenici uhvaćeni iz kolone 13. jula 1995. odvedeni su na iste lokacije privremenog zatočenja u Bratuncu i njegovoj okolini kao i muškarci koji su izdvojeni u Potočarima.
31. Oficiri i vojnici VRS-a i MUP-a su oportunistički ubili više bosanskih Muslimana koji su bili privremeno zatočeni u Bratuncu po školama, zgradama i vozilima parkiranim pored ceste. Takvo oportunističko ubijanje predstavljalo je prirodnu i predvidivu posljedicu udruženog zločinačkog poduhvata. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, te shodno ovlaštenjima koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio odgovoran za zarobljene bosanske Muslimane. To oportunističko ubijanje vršeno je od 12. jula do otprilike 15. jula 1995. na nekoliko različitih lokacija u Bratuncu, i to konkretno:
- a) Dana 12. jula, počev oko 22:00 sata, te trajući i 13. jula, preko 50 muškaraca, bosanskih Muslimana, izvedeno je iz hangara iza osnovne škole "Vuk Karadžić" u Bratuncu i pogubljeno po prijekom postupku.
 - b) Dana 13. jula oko 21:30 sati, dvojica muškaraca, bosanskih Muslimana, skinuta su s kamiona u gradu Bratuncu, odvedena u obližnju garažu i pogubljena po prijekom postupku.
 - c) Uveče 13. jula, jedan mentalno retardirani bosanski Musliman je izведен iz autobusa koji je bio parkiran ispred osnovne škole "Vuk Karadžić" u Bratuncu i pogubljen po prijekom postupku.
 - d) Dana 13. jula, jednog bosanskog Muslimana su tukli puškom u predjelu glave u osnovnoj školi "Vuk Karadžić", a kasnije je odведен i pogubljen po kratkom postupku. Tokom 13. jula su i brojni drugi muškarci, bosanski Muslimani, koji su bili zatočeni u osnovnoj školi "Vuk Karadžić", pogubljeni po prijekom postupku.
 - e) Uveče 13. jula, četvorica mladih bosanskih Muslimana su odvedena iz okoline škole "Vuk Karadžić" i pogubljena po kratkom postupku.
 - f) Od 13. jula uveče do 15. jula ujutro, muškarci bosanski Muslimani su često i neprestano odvođeni iz osnovne škole "Vuk Karadžić" i pogubljeni po prijekom postupku.

Oni zarobljeni bosanski Muslimani koji su preživjeli privremeno zatočenje u Bratuncu prevezeni su na područje Zvornika u periodu od 13. do 15. jula 1995. na daljnje zatočenje i pogubljenje.

32. Snage VRS-a i MUP-a su učestvovale u planiranom i organizovanom masovnom pogubljuvanju i pokapanju više hiljada zarobljenih muškaraca, bosanskih Muslimana, iz enklave Srebrenice. Ovaj udruženi zločinački poduhvat odigrao se u periodu od sedam dana, od 12. jula do otprilike 19. jula 1995. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, te na osnovu ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio odgovoran za sve zarobljene bosanske Muslimane koji su uhvaćeni ili ubijeni u zoni Bratunačke brigade, kao i za sve zarobljenike koji su uhvaćeni u zoni Bratunačke brigade i kasnije sa njegovim znanjem prevezeni na pogubljenje u zonu Zvorničke brigade. Konkretno, vojna policija i snage MUP-a su pod rukovodstvom **MOMIRA NIKOLIĆA** organizovali zatočavanje i transport više hiljada zarobljenika na mjesta pogubljenja u okolini Zvornika, među kojima su bili Orahovac, Petkovci, Pilica i Kozluk. Ovo rasprostranjeno i organizovano ubijanje muškaraca, bosanskih Muslimana, vršeno je na nekoliko različitih lokacija u Srebrenici, Bratuncu i Zvorniku i njihovoj okolini, a te su lokacije sljedeće:
- 32.1 **Potočari:** Dana 12. jula 1995., između fabrike cinka i "Alijine kuće", vojnici VRS-a i/ili MUP-a, po prijekom postupku su, odrubljuvanjem glava, pogubili približno osamdeset do stotinu muškaraca, bosanskih Muslimana. Njihovi leševi su zatim odvezeni kamionom. **MOMIR NIKOLIĆ** je 12. jula 1995. bio prisutan u Potočarima nedaleko od "Alijine kuće".
 - 32.2 **Rijeka Jadarska:** Dana 13. jula 1995. oko 11:00 sati, malo odjeljenje vojnika u čijem se sastavu nalazio najmanje jedan policajac iz Bratunca (bratunački MUP), radeći zajedno sa pojedincima i jedinicama VRS-a i/ili MUP-a, zarobili su približno 16 bosanskih Muslimana iz kolone muškaraca u povlačenju iz srebreničke enklave, prevezli ih iz Konjević Polja na jedno mjesto na osami na obali Jadra i po prijekom postupku pogubili njih 15. Jedan čovjek je bio ranjen i uspio je da pobegne.
 - 32.3 **Dolina Cerske:** Dana 13. jula 1995. u ranim popodnevnim satima, vojnici VRS-a i/ili MUP-a prevezli su oko 150 muškaraca, bosanskih Muslimana, na prostor uz jedan neasfaltirani put u dolini Cerske, oko tri (3) kilometra od Konjević Polja, po prijekom ih postupku pogubili i pomoću teške mehanizacije zatrplali zemljom.
 - 32.4 **Skladište u Kravici:** Dana 13. jula 1995. u ranim večernjim satima, vojnici VRS-a i/ili MUP-a po prijekom postupku su pogubili preko 1000 muškaraca, bosanskih Muslimana, zatočenih u velikom skladištu u selu Kravica. Za ubijanje bosanskih Muslimana u skladištu vojnici su upotrebili automatsko oružje, ručne bombe i drugo oružje. Dana 14. jula 1995. godine stigla je teška mehanizacija i leševe žrtava prebacila u dvije velike masovne grobnice u blizini sela Glogova i Ravnice.
 - 32.5 **Tišća:** Tokom cijelog dana 13. jula 1995., vojnici VRS-a i/ili MUP-a prevozili su žene i djecu, bosanske Muslimane, koji su u Potočarima bili odvojeni od muških članova porodica, na jedno mjesto u blizini sela Tišća.

Vojnici VRS-a iz Vlaseničke brigade Drinskog korpusa, iz te grupe u Tišći su odabrali i izdvojili neke od preostalih muškaraca i mladića bosanskih Muslimana, kao i neke od žena, bosanskih Muslimanki, dok su ostatak grupe prisilno premjestili na teritoriju bosanskih Muslimana. Tokom cijelog dana 13. jula 1995., vojnici VRS-a prisiljavali su te izdvojene muškarce i žene, bosanske Muslimane, da pješice dođu do obližnje škole, gdje su ih vojnici VRS-a uvredljivo provocirali i napadali. Uveče ili približno u to vrijeme dana 13. jula 1995. te dana 14. jula 1995., vojnici VRS-a i/ili MUP-a ukrcali su 25 muškaraca, bosanskih Muslimana, iz škole u kamion, odvezli ih na jedan obližnji pašnjak na osami i po prijekom ih postupku pogubili automatskim oružjem.

- 32.6 **Orahovac (kod Lažeta):** U kasnim večernjim satima dana 13. jula i tokom dana 14. jula 1995., vojna lica, pripadnici VRS-a, iz čete Vojne policije Bratunačke brigade, radeći zajedno sa drugim pojedincima i jedinicama, prevezli su stotine muškaraca, bosanskih Muslimana, iz Bratunca i njegove okoline, do škole u Grbavcima u selu Orahovac. To su bili bosanski Muslimani koji su zarobljeni u koloni muškaraca u povlačenju iz srebreničke enklave, te oni koji su odvojeni u Potočarima. Dana 14. jula 1995. vojna lica VRS-a, među kojima su bili i pripadnici čete vojne policije Zvorničke brigade, učestvovala su u stražama koje su čuvali muškarce bosanske Muslimane zatočene u školi u Grbavcima i stavili im poveze na oči. U ranim popodnevним satima 14. jula 1995., vojna lica, pripadnici VRS-a, odvezli su te muškarce bosanske Muslimane iz škole u Grbavcima u obližnje polje. Kada su stigli onamo, vojna lica VRS-a, među kojima su bili i pripadnici 4. bataljona Zvorničke brigade, naredila su tim muškarcima, bosanskim Muslimanima, da izađu iz kamiona i po prijekom ih postupku pogubila automatskim oružjem. Pobijeno je oko 1000 muškaraca bosanskih Muslimana. Dana 14. i 15. jula 1995., pripadnici inžinjerijske čete Zvorničke brigade upotrebili su tešku mehanizaciju za pokapanje žrtava u masovne grobnice na mjestu pogubljenja, dok su pogubljenja i dalje trajala. Uveče 14. jula, svjetla mašina inžinjerije osvjetljavala su tokom pogubljenja lokacije pogubljenja i pokapanja.
- 32.7 **Škola u Petkovcima:** Dana 14. jula 1995., vojna lica, pripadnici VRS-a i/ili MUP-a, prevezli su otprilike 1000 muškaraca, bosanskih Muslimana, sa lokacija zatočenja u Bratuncu i njegovoj okolini do škole u Petkovcima. To su bili bosanski Muslimani koji su zarobljeni u koloni muškaraca u povlačenju iz srebreničke enklave, te oni koji su odvojeni u Potočarima. Dana 14. jula i u ranim jutarnjim satima 15. jula 1995., pripadnici VRS-a i/ili MUP-a udarali su, tukli, zlostavliali i pucali iz automatskog oružja u muškarce, bosanske Muslimane, zatočene u školi.
- 32.8 **Brana kod Petkovaca:** Uveče 14. jula 1995. godine ili približno u to vrijeme, te u ranim jutarnjim satima 15. jula 1995., vojna lica VRS-a iz Zvorničke brigade, uključujući i vozače i kamione iz 6. pješadijskog bataljona i Zvorničke brigade, prevezli su preživjele iz grupe od oko 1000 muškaraca, bosanskih Muslimana, iz škole u Petkovcima do mjesta ispod

brane kod Petkovaca. Te muškarce bosanske Muslimane okupili su ispod brane i po prijekom ih postupku automatskim oružjem pogubili vojnici VRS-a i/ili MUP-a. Ujutro 15. jula 1995., vojna lica VRS-a iz inžinjerijske čete Zvorničke brigade, radeći zajedno sa drugim pojedincima i jedinicama, upotrebili su rovokopače i drugu tešku mehanizaciju za pokapanje žrtava dok su pogubljenja i dalje trajala.

- 32.9 **Škola u Pilici:** Dana 14. i 15. jula 1995. ili približno tih datuma, pripadnici VRS-a i/ili MUP-a prevezli su oko 1200 muškaraca, bosanskih Muslimana, sa raznih lokacija zatočenja u Bratuncu do škole u Pilici. To su bili bosanski Muslimani koji su zarobljeni u koloni muškaraca u povlačenju iz srebreničke enklave, te oni koji su izdvojeni u Potočarima. Dana 14. i 15. jula 1995. godine ili približno tih datuma vojna lica VRS-a naoružana automatskim oružjem po prijekom postupku su pogubila mnoge od muškaraca, bosanskih Muslimana, koji su došli u školu ili su u njoj bili zatočeni. Dana 17. jula 1995., vojna lica VRS-a iz bataljona "R" Zvorničke brigade pokupila su leševe žrtava iz škole u Pilici i odvezla ih na Vojnu ekonomiju Branjevo. Dana 17. jula 1995., inžinjerijska četa Zvorničke brigade pokopala je žrtve pogubljenja iz škole u Pilici u masovnu grobnicu na Vojnoj ekonomiji Branjevo.
- 32.10 **Vojna ekonomija Branjevo:** Ujutro 16. jula 1995., vojna lica VRS-a odvezla su autobusom preostale ljude iz grupe od oko 1200 muškaraca, bosanskih Muslimana, iz škole u Pilici do Vojne ekonomije Branjevo. To su bili bosanski Muslimani koji su zarobljeni u koloni muškaraca u povlačenju iz srebreničke enklave, te oni koji su izdvojeni u Potočarima. Nakon dolaska tih bosansko-muslimanskih muškaraca na Vojnu ekonomiju Branjevo, po prijekom postupku, strijeljanjem iz automatskog oružja pogubili su ih pripadnici 10. diverzantskog odreda i Bratunačke brigade, radeći zajedno sa drugim pojedincima i jedinicama. Dana 17. jula 1995., vojnici VRS-a iz inžinjerijske čete Zvorničke brigade, radeći zajedno sa drugim pojedincima i jedinicama, pokopali su stotine žrtava u obližnju masovnu grobnicu.
- 32.11 **Dom kulture u Pilici:** Dana 16. jula 1995., vojna lica VRS-a iz Bratunačke brigade otišla su do obližnjeg sela Pilica, gdje su, radeći zajedno sa drugim vojnim licima VRS-a i/ili MUP-a, automatskim oružjem po prijekom postupku pogubili oko 500 muškaraca u zgradi Doma kulture u Pilici. To su bili bosanski Muslimani koji su zarobljeni u koloni muškaraca u povlačenju iz srebreničke enklave, te oni koji su izdvojeni u Potočarima. Dana 17. jula 1995., vojna lica VRS-a iz bataljona "R" Zvorničke brigade pokupila su leševe žrtava iz Doma kulture u Pilici i odvezla ih na Vojnu ekonomiju Branjevo. Dana 17. jula 1995., inžinjerijska četa Zvorničke brigade pokopala je žrtve pogubljenja iz škole u Pilici u masovnu grobnicu na Vojnoj ekonomiji Branjevo.
- 32.12 **Kozluk:** Dana 16. jula 1995. ili prije tog datuma, vojnici VRS-a i/ili MUP-a, radeći zajedno sa drugim pojedincima i jedinicama, prevezli su oko 500 muškaraca, bosanskih Muslimana, na jedno mjesto na osami u blizini

Kozluka, koje se nalazilo unutar zone odgovornosti Zvorničke brigade, i po prijekom ih postupku pogubili automatskim oružjem. To su bili bosanski Muslimani koji su zarobljeni u koloni muškaraca u povlačenju iz srebreničke enklave, te oni koji su izdvojeni u Potočarima. Dana 16. jula 1995., vojnici VRS-a iz inžinjerijske čete Zvorničke brigade VRS-a, radeći zajedno sa drugim pojedincima i jedinicama, pokopali su žrtve ovog pogubljenja u obližnju masovnu grobnicu.

33. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, te na osnovu ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio odgovoran za sve zarobljene bosanske Muslimane koji su uhvaćeni ili ubijeni u zoni Bratunačke brigade, kao i za sve zarobljenike koji su uhvaćeni u zoni Bratunačke brigade i kasnije s njegovim znanjem prevezeni na pogubljenje u zonu Zvorničke brigade. Na primjer, 14. i 15. jula 1995., **MOMIR NIKOLIĆ** je vršio koordinaciju sa četom vojne policije Bratunačke brigade u vezi s pitanjima koja se odnose na prevoz, zatočenje i pogubljenje zarobljenika.
34. Tokom i nakon kampanje organizovanih pogubljenja, pripadnici VRS-a i MUP-a su nastavljali oportunistički ubijati zarobljene muškarce, bosanske Muslimane, iz srebreničke enklave sve do otprilike 1. novembra 1995. Ta oportunistička ubijanja predstavljala su prirodnu i predvidivu posljedicu udruženog zločinačkog poduhvata i vršena su kako u zoni odgovornosti Bratunačke brigade, tako i u zoni odgovornosti Zvorničke brigade. Kao pomoćnik komandanta Bratunačke brigade za bezbjednost i obavještajne poslove, te na osnovu ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio odgovoran za sve zarobljene bosanske Muslimane koji su uhvaćeni ili ubijeni u zoni Bratunačke brigade, kao i za sve zarobljenike koji su uhvaćeni u zoni Bratunačke brigade i kasnije s njegovim znanjem prevezeni na pogubljenje u zonu Zvorničke brigade. Izvršena su sljedeća djela oportunističkog ubijanja:

Zona odgovornosti Bratunačke brigade

- 34.1 **Nova Kasaba:** Negdje od 13. pa do 27. jula 1995., vojna lica VRS-a i/ili MUP-a zarobila su i pogubila 33 muškarca, bosanska Muslimana iz kolone u zbijegu iz srebreničke enklave. Najmanje 26 od tih žrtava je pogubljeno po prijekom postupku nakon što su ih stavili u dvije nedugo prije toga iskopane grobnice. Prilikom pogubljenja, dvadesetsedmorici od ova 33 muškarca ruke su bile vezane na leđima. Te grobnice pronađene su u blizini sela Nova Kasaba.
- 34.2 **Konjević Polje:** Negdje od 13. jula pa do 27. jula 1995., vojnici VRS-a i/ili MUP-a zarobili su dva muškarca, bosanska Muslimana iz kolone, stavili ih u jamu u blizini sela Konjević Polje, po prijekom ih postupku pogubili i pokopali.
- 34.3 **Glogova:** Negdje od 17. jula pa do 27. jula 1995., vojnici VRS-a i/ili MUP-a, zarobili su 12 muškaraca, bosanskih Muslimana iz kolone, povezali ih u šest

parova, svima im pucali u glavu i pokopali ih u masovnu grobnicu u blizini sela Glogova.

34.4 **Supermarket u Kravici:** Tokom noći 13. na 14. jula, u blizini supermarketa u Kravici, jedan vojnik VRS-a i/ili MUP-a stavio je cijev svoje puške u usta jednom zarobljenom bosanskom Muslimanu i tog muškarca pogubio po prijekom postupku. U istom vremenskom periodu, vojnici VRS-a i/ili MUP-a takođe su udarali, tukli kundacima pušaka i po prijekom postupku pogubili zarobljene bosanske Muslimane koji su bili zatočeni u kamionima kod supermarketa. Svi ti zarobljenici bili su uhvaćeni iz kolone muškaraca koja se povlačila iz srebreničke enklave ili su bili izdvojeni u Potočarima.

34.5 **Bratunačka brigada:** Negdje od 12. jula pa do 1. novembra 1995., snage MUP-a su zarobile šest muškaraca bosanskih Muslimana iz Srebrenice, predale ih pripadnicima bezbjednosti Bratunačke brigade pod komandom i kontrolom **MOMIRA NIKOLIĆA** koji su ih ispitivali, da bi ih nakon toga po prijekom postupku pogubila nepoznata lica. Jednu od tih osoba (Rešida Sinanovića) uhvatili su vojnici MUP-a Republike Srpske (RS) i predali ga lično **MOMIRU NIKOLIĆU** prije nego je bio pogubljen. Lični podaci te šestorice bosanskih Muslimana su sljedeći:

- (a) Zazif AVDIĆ, od oca Rame, rođen 15. septembra 1954.
- (b) Munib DEDIĆ, od oca Eminu, rođen 26. aprila 1956.
- (c) Aziz HUSIĆ, od oca Osmana, rođen 8. aprila 1966.
- (d) Rešid SINANOVIĆ, od oca Rahmana, rođen 15. oktobra 1949.
- (e) Mujo HUSIĆ, od oca Osmana, rođen 27. avgusta 1961.
- (f) Hasib IBIŠEVIĆ, od oca Ibrahima, rođen 27. februara 1964.

Zona odgovornosti Zvorničke brigade

34.6 **Nezuk:** Dana 19. jula 1995., vojna lica iz 16. brigade 1. krajiškog korpusa, prepotčinjena komandi Zvorničke brigade, zarobila su desetak muškaraca bosanskih Muslimana iz kolone i po prijekom postupku ih pogubila automatskim oružjem na jednom mjestu u blizini Nezuka.

34.7 **Zvornička brigada:** Dana 19. jula 1995. ili približno tog datuma, snage VRS-a i/ili MUP-a u zoni odgovornosti Zvorničke brigade su zarobile i pripadnicima bezbjednosti Zvorničke brigade predale sljedeću četvoricu muškaraca, bosanskih Muslimana:

- (a) Sakiba KIVIRIĆA, od oca Salka, rođenog 24. juna 1964.
- (b) Emina MUSTAFIĆA, od oca Rifeta, rođenog 7. oktobra 1969.
- (c) Fuada ĐOZIĆA, od oca Senusije, rođenog 2. maja 1965.
- (d) Almira HALILOVIĆA, od oca Sulje, rođenog 25. avgusta 1980.

Dana 22. jula 1995. ili oko tog datuma pripadnici Zvorničke brigade su tu četvoricu bosanskih Muslimana ispitivali, da bi ih neko vrijeme nakon toga po

prijekom postupku pogubila nepoznata lica koja su radila zajedno s pripadnicima bezbjednosti Zvorničke brigade.

- 34.8 **Zvornička brigada:** Dana 20. avgusta 1995., snage Zvorničke brigade zarobile su kod Kalesije Džemaila SALIHOVIĆA, bosanskog Muslimana iz Srebrenice, dok je pokušavao da pređe na teritoriju koju su držali Muslimani. Gospodina Salihovića ispitivali su pripadnici Zvorničke brigade, da bi ga neko vrijeme nakon toga po prijekom postupku pogubila nepoznata lica.
35. Od približno 18. jula pa do približno 1. novembra, u zonama odgovornosti Bratunačke i Zvorničke brigade, snage VRS-a i MUP-a zarobile su ili lišile života još ljudi iz kolone bosanskih Muslimana. Kao pomoćnik komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove Bratunačke brigade, te na osnovu ovlaštenja koja mu je dao njegov komandant, **MOMIR NIKOLIĆ** je bio odgovoran za sve zarobljene bosanske Muslimane uhvaćene ili lišene života u zoni Bratunačke brigade, kao i za sve zarobljenike uhvaćene u zoni Bratunačke brigade koji su kasnije sa njegovim znanjem odvezeni na pogubljenje u zonu Zvorničke brigade.
36. Približno od 1. avgusta 1995. pa do oko 1. novembra 1995., jedinice VRS-a su učestvovali u organizovanim i sveobuhvatnim naporima da prikriju ubijanja i pogubljenja u zonama odgovornosti Zvorničke i Bratunačke brigade, tako što su nanovo pokapale leševe koje su iskopale iz primarnih masovnih grobnica na sljedećim lokacijama: Vojna ekonomija Branjevo, Kozluk, "brana" kod Petkovaca, Orahovac i Glogova, te ih prebacile u sekundarne grobnice na sljedećim mjestima: dvanaest lokacija duž Čančarskog puta (sa leševima sa Vojne ekonomije Branjevo i iz Kozluka), četiri lokacije u blizini Liplja (sa leševima sa "brane" kod Petkovaca), sedam lokacija kod Hodžića (sa leševima iz Orahovca), te sedam lokacija kod Zelenog Jadra (sa leševima iz Glogove). Ta operacija ponovnog pokapanja bila je prirodna i predvidiva posljedica plana pogubljenja i primarnog pokapanja koji je zamišljen u udruženom zločinačkom poduhvatu. Dana 16. oktobra 1995. **MOMIR NIKOLIĆ** je bio umiješan u otkopavanje i ponovno pokapanje žrtava pogubljenja.
37. Ponašanje **MOMIRA NIKOLIĆA** ispunjava četiri elementa koji se traže za genocid, konkretno:
- da je optuženi ubio jednu ili više osoba;
 - da su te osobe pripadale određenoj nacionalnoj, etničkoj, rasnoj i vjerskoj grupi;
 - da je optuženi imao namjeru da te osobe liši života; i
 - da je optuženi ta lica lišio života radeći na ostvarenju namjere da se ta nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa djelimično ili u cijelosti uništi kao takva.

Ili,

38. Alternativno, ponašanje **MOMIRA NIKOLIĆA** ispunjava četiri elementa koji se traže za saučesništvo u genocidu, konkretno:

- a) da je optuženi bio saučesnik u počinjenju zločina;
- b) da zločin jeste počinjen;
- c) Da je optuženi znao da se zločin čini radi ostvarenja namjere da se ta nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa djelimično ili u cijelosti uništi kao takva.

Te,

TAČKA 2 (Istrebljenje)

Svojim radnjama i propustima opisanim u prethodnim paragrafima, **MOMIR NIKOLIĆ** je počinio:

TAČKA 2: Istrebljenje, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(b) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

39. Ponašanje **MOMIRA NIKOLIĆA** ispunjava četiri elementa koji se traže za istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti, konkretno:

- a) da je postojao oružani sukob;
- b) da je djelo ili propust optuženog ili potčinjenog, na način povezan sa rasprostranjениm ili sistematskim napadom na civilno stanovništvo, prouzrokovao smrt žrtve;
- c) da je to djelo odnosno propust bilo protivpravno i namjerno, bezobzirno ili grubo nehatno; i
- d) da je optuženi bio svjestan šireg konteksta u kojem se odvijalo njegovo ponašanje.

Te,

TAČKA 3-4 (Ubistvo)

Svojim radnjama i propustima opisanim u prethodnim paragrafima, **MOMIR NIKOLIĆ** je počinio:

TAČKA 3: Ubistvo, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(a) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

40. Ponašanje **MOMIRA NIKOLIĆA** ispunjava četiri elementa koji se zahtijevaju za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti, konkretno:

- a) da je postojao oružani sukob;
- b) da je optuženi, na način povezan sa rasprostranjениm ili sistematskim napadom na civilno stanovništvo, uzrokovao smrt jedne ili više osoba;
- c) da je pri takvom ponašanju optuženi imao namjeru da liši života ili nanese tešku povredu u bezobzirnom nemaru za ljudski život; i
- d) da je optuženi bio svjestan šireg konteksta u kojem se odvijalo njegovo ponašanje.

Te,

TAČKA 4: Ubistvo, **KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA**, kažnivo po članovima 3 i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

41. Ponašanje **MOMIRA NIKOLIĆA** ispunjava četiri elementa koji se traže za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja, konkretno:

- a) da je postojao neksus između ubistva i oružanog sukoba;
- b) da je ponašanje optuženog prouzrokovalo smrt jedne ili više osoba;
- c) da je takvim ponašanjem optuženi imao namjeru da liši života ili nanese tešku povredu u bezobzirnom nemaru za ljudski život; i
- d) da su žrtva ili žrtve bile osobe koje nisu aktivno učestvovale u neprijateljstvima.

TAČKA 5 **(Progoni)**

Svojim radnjama i propustima navedenima u prethodnim paragrafima, **MOMIR NIKOLIĆ** je počinio:

TAČKA 5: Progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, uključujući ubistvo, okrutno i nehumano postupanje, terorisanje civilnog stanovništva, uništavanje lične imovine i prisilno premještanje, kažniv po članovima 5(h) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

42. Ponašanje **MOMIRA NIKOLIĆA** ispunjava četiri elementa koji se zahtijevaju za progone kao zločin protiv čovječnosti, konkretno:

- a) da je postojao oružani sukob;

- b) da je optuženi, na način povezan sa rasprostranjenim i sistematskim napadom na civilno stanovništvo, počinio djela ili propuste nad žrtvom ili stanovništvom-žrtvom kršeći time neko osnovno odnosno temeljno ljudsko pravo;
 - c) da je ponašanje optuženog bilo počinjeno na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi i da je bilo počinjeno sa zahtijevanom diskriminacionom namjerom; te
 - d) da je optuženi bio svjestan šireg konteksta u kojem se odvijalo njegovo ponašanje.
43. Kao što je opisano u ovoj optužnici, zločin progona počinjen je, izvršen i sproveden sljedećim sredstvima i putem:
- a) ubistvima hiljada civila bosanskih Muslimana uključujući muškarce, žene, djecu i starce;
 - b) okrutnim i nehumanim postupanjem sa civilima bosanskim Muslimanima uključujući teška premlaćivanja u Potočarima i u objektima za zatočavanje u Bratuncu i Zvorniku;
 - c) terorisanjem civila bosanskih Muslimana u Srebrenici i u Potočarima;
 - d) uništavanjem lične imovine i ličnih predmeta u vlasništvu bosanskih Muslimana; i
 - e) prisilnim premještanjem bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave.

Te

TAČKA 6 (Prisilno premještanje)

Svojim radnjama i propustima opisanim u prethodnim paragrafima, **MOMIR NIKOLIĆ** je počinio:

TAČKA 6: Nehumana djela (prisilno premještanje), **ZLOČIN PROTIV ČOVJEĆNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(i) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Dana 26. marta 2002.

U Hagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/

Carla del Ponte,
tužilac

[pečat Tužilaštva Međunarodnog suda]

04/04/02 RL

PRILOG A**VOJNA STRUKTURA VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE (VRS)**

1. Oružane snage Republike Srpske sastojale su se od Vojske Republike Srpske i jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske.
2. U julu 1995., Oružane snage Republike Srpske bile su pod komandom i kontrolom vrhovnog komandanta Radovana Karadžića. Njegov štab se nalazio na Palama.
3. U okviru strukture VRS-a neposredno podređen vrhovnom komandantu bio je Glavni štab VRS-a, koji je imao sjedište u Han Pijesku i kojim je komandovao general Ratko Mladić. Dužnost komandanta Glavnog štaba bila je da izdaje propise, naredbe i uputstva za sprovođenje naredbi vrhovnog komandanta, te da vrši komandne funkcije koje mu povjeri vrhovni komandant. Glavni štab VRS-a sastojao se od štapskih oficira i pomoćnog štapskog osoblja, te od nekoliko specijalizovanih vojnih jedinica kao što su: 65. zaštitni puk predviđen kao zaštitna i borbena jedinica Glavnog štaba, te 10. diverzantski odred, jedinica obučena za dejstva iza neprijateljskih linija i druge specijalne borbene zadatke.
4. Glavnina borbenih snaga samog VRS-a bila je raspodijeljena u šest geografski definisanih korpusa koji su svi bili podređeni generalu Mladiću i nalazili se pod njegovom komandom, a time i pod komandom vrhovnog komandanta Radovana Karadžića. U julu 1995., tih šest korpusa bili su: Drinski korpus, 1. krajiski korpus, 2. krajiski korpus, Sarajevsko-romanijski korpus, Hercegovački korpus i Istočnobosanski korpus.
5. Svaki od šest gorenavedenih korpusa imao je svog komandanta i komandno osoblje, a svi su oni unutar lanca komandovanja u VRS-a bili direktno potčinjeni generalu Mladiću.
6. Milenko Živanović imenovan je za prvog komandanta Drinskog korpusa prilikom njegovog formiranja 1. novembra 1992. i dužnost komandanta Drinskog korpusa je obavljao do oko 20:00 sati 13. jula 1995., kada je na njegovo mjesto postavljen general Krstić. General Radislav Krstić je bio komandant Drinskog korpusa od 13. jula 1995. pa do kraja rata. Prije unapređenja u komandanta, general Radislav Krstić je bio načelnik štaba/zamjenik komandanta Drinskog korpusa, a na toj se dužnosti nalazio od oktobra 1994. godine.
7. Dužnosti načelnika štaba i zamjenika komandanta Drinskog korpusa ili bilo koje brigade Drinskog korpusa uvijek je obavljala jedna osoba. U slučaju da komandant zbog odsutnosti, onemogućenosti iz zdravstvenih ili drugih razloga ne može da vrši svoje komandne funkcije, načelnik štaba/zamjenik komandanta je automatski i bez dodatnih odobrenja bio ovlašten da preuzme i vrši komandne ovlasti nad potčinjenim jedinicama, u skladu s opštim smjernicama komandanta. S obzirom na to, funkcija načelnika štaba/zamjenika komandanta je položaj koji uključuje odgovornost nadređenog u smislu člana 7(3) Statuta Međunarodnog suda, a, pored toga, lice koje

se nalazi na tom položaju može snositi krivičnu odgovornost po članu 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

8. Na čelu štaba Drinskog korpusa nalazio se načelnik štaba, kako je opisano u prethodnom paragrafu. Štab komande sa sjedištem u Vlasenici imao je tri stručna organa, na čelu sa pomoćnicima komandanta. Ti stručni organi bili su organ bezbjednosti, organ za moral, vjerska i pravna pitanja, te organ za pozadinu (tj. logistiku). Pored gorepomenutih stručnih organa, štab Korpusa imao je desetak operativnih organa službi-rodova odgovornih za dnevno planiranje, za operacije i borbene funkcije Korpusa. Ti operativni organi bili su: odjeljenje za operativno-nastavne poslove, odjeljenje za obavještajne poslove, odjeljenje za oklopno-mehanizovane jedinice, odjeljenje za atomsko-biološko-hemijsku odbranu, odjeljenje za inžinjeriju, artiljerijsko-raketno odjeljenje, odjeljenje za veze, odjeljenje za protivvazdušnu odbranu, odjeljenje za personalne poslove i odjeljenje za elektronsko obezbjeđenje.
9. U sastavu Drinskog korpusa nalazilo se približno 15.000 vojnika, organizovanih u 13 geografski definisanih potčinjenih jedinica, među kojima su bile: 1. zvornička pješadijska brigada, 1. vlasenička laka pješadijska brigada, 1. birčanska laka pješadijska brigada, 1. milička laka pješadijska brigada, 1. bratunačka laka pješadijska brigada, 2. romanjska motorizovana brigada, 1. podrinjska laka pješadijska brigada, 5. podrinjska laka pješadijska brigada, 5. mješoviti artiljerijski puk, 5. bataljon vojne policije, 5. inžinjerijski bataljon, 5. bataljon veze i Samostalni pješadijski bataljon Skelani.
10. Svaka brigada, puk i bataljon pomenut u prethodnom paragrafu imao je svoj štab komande i brojne potčinjene jedinice u vidu bataljona, četa i vodova. Komanda i vojnici Bratunačke i Zvorničke brigade Drinskog korpusa odigrali su značajnu ulogu u zločinima za koje se ovdje tereti. Komandna struktura dotičnih brigada bila je sljedeća:

A. 1. bratunačka laka pješadijska brigada

Štab komande

Potčinjene jedinice

- 1. pješadijski bataljon
- 2. pješadijski bataljon
- 3. pješadijski bataljon
- 4. pješadijski bataljon
Rezervni bataljon

Mješovita artiljerijska baterija

Inžinjerijski vod

Vod vojne policije

Interventni vod (Crvene beretke)

B. 1. zvornička pješadijska brigadaŠtab komandePotčinjene jedinice

1. pješadijski bataljon
 2. pješadijski bataljon
 3. pješadijski bataljon
 4. pješadijski bataljon
 5. pješadijski bataljon
 6. pješadijski bataljon
 7. pješadijski bataljon
 8. pješadijski bataljon
 Rezervni bataljon
 Pozadinski bataljon
 Mješoviti artiljerijski bataljon
 Oklopno-mehanizovana četa
 Četa vojne policije
 Laka protivvazdušna četa
 Inžinjerijska četa
 Podrinjski odred (Vukovi sa Drine)
 Vod veze

11. Na čelu svakog štaba brigade nalazio se načelnik štaba/zamjenik komandanta brigade. Struktura i funkcija štaba brigade u osnovi je bila ista kao i štaba korpusa, ali u manjem obimu.
12. Što se tiče štabova brigade, jedna značajna razlika odnosi se na ulogu organa za bezbjednost. U strukturi lake pješadijske brigade, dužnosti pomoćnika komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove obavlja ista osoba. U uobičajenoj strukturi pješadijske brigade, dužnost pomoćnika komandanta za bezbjednost i dužnost načelnika organa za obavještajne poslove su odvojene.
13. Pored Bratunačke, Zvorničke i Vlaseničke brigade, u vremenu na koje se odnosi ova optužnica, u zoni odgovornosti Drinskog korpusa bile su prisutne i jedinice Glavnog štaba VRS-a, jedinice drugih korpusa VRS-a, te snage "specijalne policije" Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i regularne policijske snage sa nivoa opština. Konkretno, te jedinice su bile:
 - (1) elementi 65. zaštitnog puka (glavni štab VRS)
 - (2) elementi 10. diverzantskog odreda (glavni štab VRS)
 - (3) elementi "specijalne policije" Republike Srpske (Ministarstvo unutrašnjih poslova)
 - (4) Zvornička policija (Ministarstvo unutrašnjih poslova)
 - (5) Vlasenička policija (Ministarstvo unutrašnjih poslova)
 - (6) Milička policija (Ministarstvo unutrašnjih poslova)

- (7) Bratunačka policija (Ministarstvo unutrašnjih poslova)
 - (8) Skelanska policija (Ministarstvo unutrašnjih poslova)
 - (9) Višegradska policija (Ministarstvo unutrašnjih poslova)
 - (10) Rogatička policija (Ministarstvo unutrašnjih poslova)
14. Svi entiteti pomenuti u prethodnih pet paragrafa bili su jedinice VRS-a ili jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, a sve su one bile legalno organizovane i funkcionalne su u skladu s odgovarajućim zakonima Republike Srpske, te pod komandom pojedinaca nimenovanih u skladu s odgovarajućim zakonima Republike Srpske.
15. Cijelo geografsko područje srebreničke enklave nalazilo se unutar zone odgovornosti Drinskog korpusa VRS-a (vidi dodatke A i B). Konkretno, srebrenička enklava se nalazila na teritoriji za koju su bili zaduženi 1. bratunačka laka pješadijska brigada, 1. milička laka pješadijska brigada i Samostalni bataljon Skelani. Nadalje, sva krivična djela koja se stavljaju na teret dogodila su se u zoni odgovornosti Drinskog korpusa, prvenstveno u zonama odgovornosti 1. zvorničke brigade, 1. miličke lake pješadijske brigade i 1. bratunačke lake pješadijske brigade.

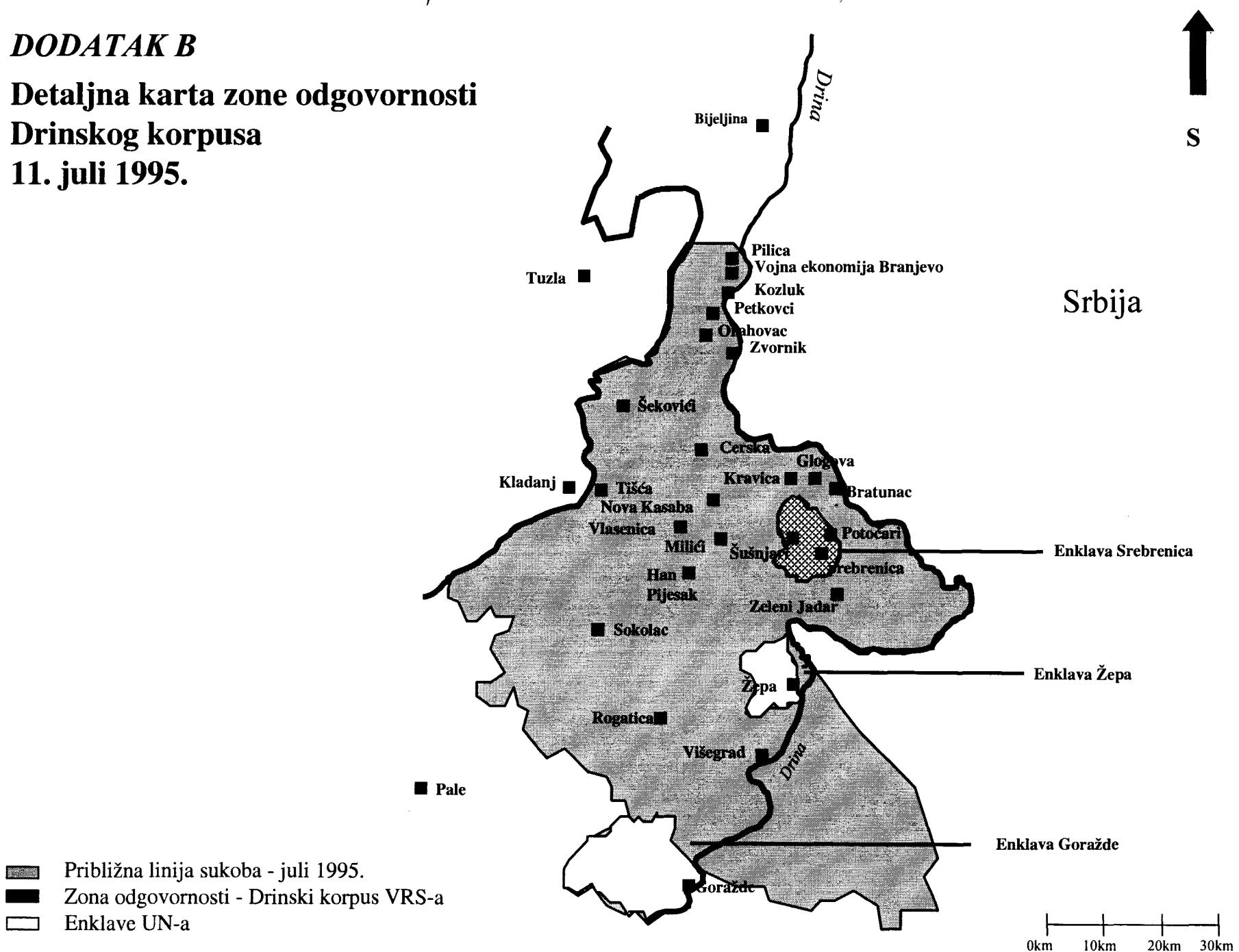
DODATAK A

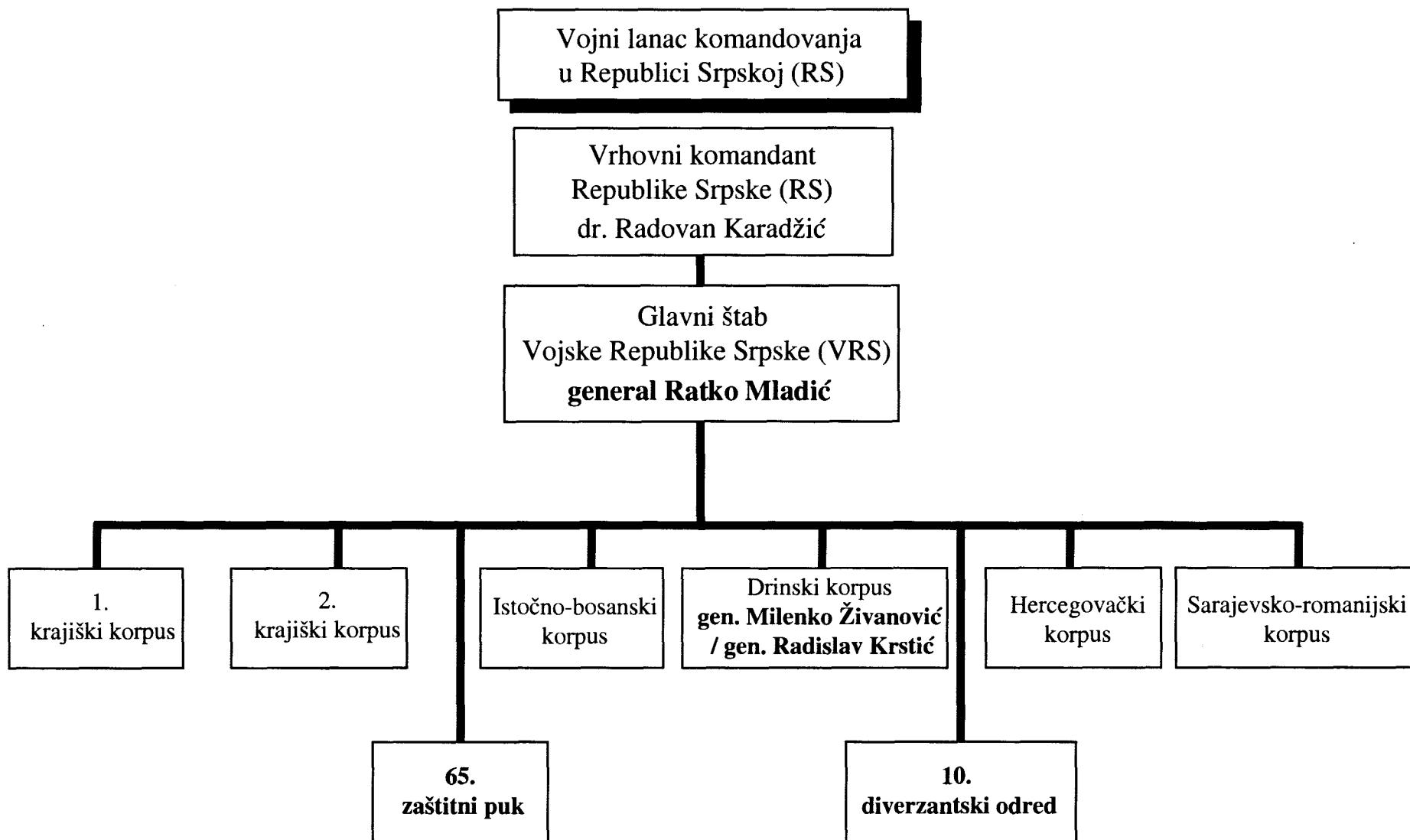
Karta zone odgovornosti Drinskog korpusa 11. juli 1995.

DODATAK B

Detaljna karta zone odgovornosti Drinskog korpusa 11. juli 1995.

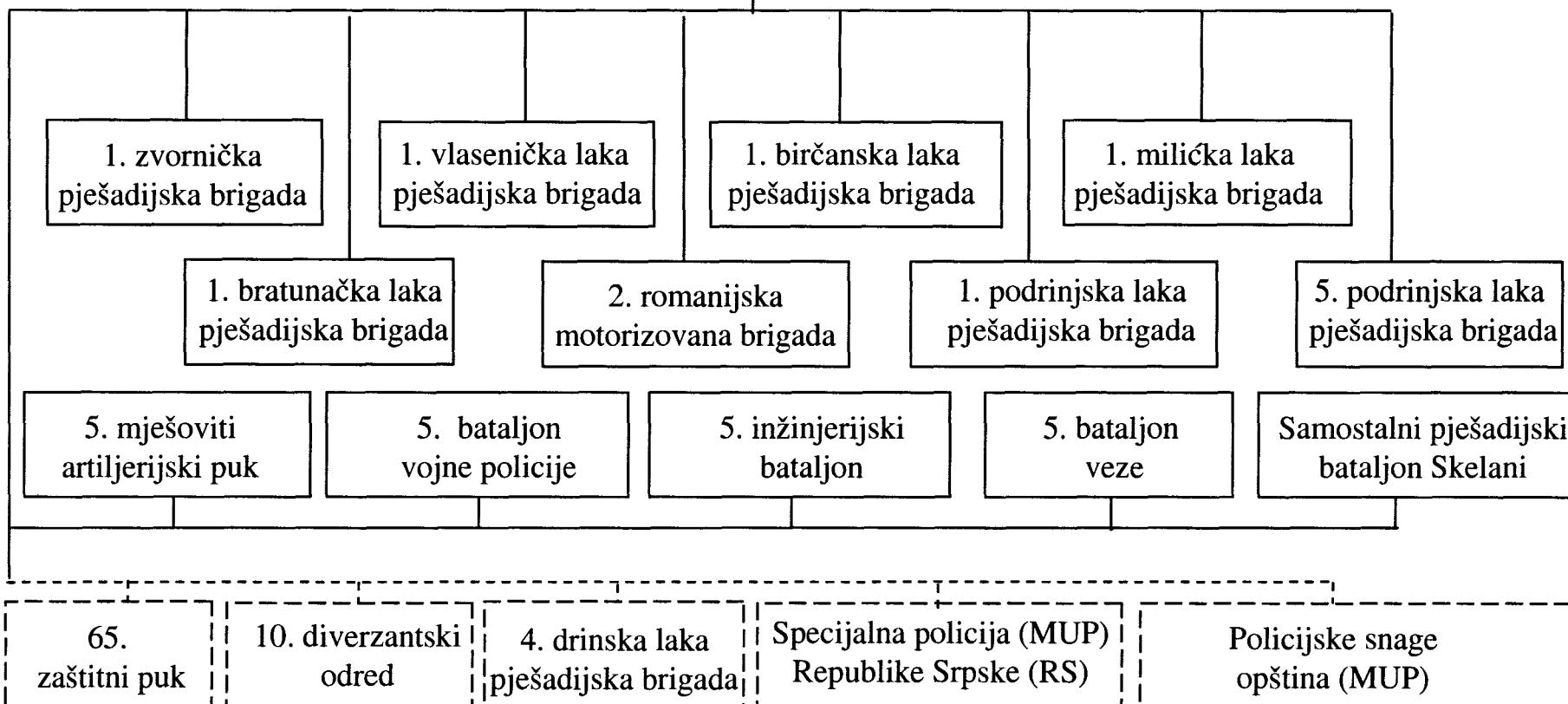

Potčinjene jedinice Drinskog korpusa
u julu 1995.

Komandant Drinskog korpusa
gen. Milenko Živanović
gen. Radislav Krstić

Štab komande Korpusa

Legenda

- jedinice Drinskog korpusa
- - - druge jedinice u sektoru Drinskog korpusa, juli 1995.

SREBRENICA

JULI 1995

